ДА ЛИ ЈЕ ДУГО НАЈАВЉИВАНА ГЕОСТРАТЕШКА „БИТКА ЗА РУСИЈУ” УШЛА У „ПРЕТПОСЛЕДЊУ ФАЗУ”?

# Путинов кључ будућности

Руски председник тихо, тактично и одмерено, али врло прецизно спроводи своју стратегију руског унутрашњег препорода, почев од привредног и финансијског, а на спољнополитичком плану стратегију која циља на стварање нове светске равнотеже и мултиполарног света. При том, што никако не успевају да схвате његови критичари из „патриотског блока”, он строго одмерава своју и снагу руске државе, пазећи да ни у једном тренутку нема отворено фронтова више него што може да покрије

Пише: др Петар Брагински*

Прет-по-след-ња, пре-суд-на фа-за аме-рич-ког епо-хал-ног ге-о-стра-те-шког „ско-ка на Ру-си-ју” је по-че-ла. Не-ма ви-ше ни-ка-кве сум-ње у то, ако је озбиљ-не сум-ње и мо-гло би-ти ра-ни-је. Све аме-рич-ке про-це-не, ко-је одав-но ни-су тај-не и угра-ђе-не су у спољ-но-по-ли-тич-ку док-три-ну САД, ука-зу-ју да без чвр-сте кон-тро-ле над ру-ским енер-го-ре-сур-си-ма у Си-би-ру и сред-њо-а-зиј-ском ба-се-ну не мо-же би-ти аме-рич-ке гло-бал-не до-ми-на-ци-је на ду-жи рок. „Је-ди-но ако САД ус-по-ста-ве кон-тро-лу над

ру-ским енер-гет-ским и дру-гим ре-сур-си-ма, ста-бил-но ће вла-да-ти све-том до 2050. го-ди-не", ка-же се у про-шло-го-ди-шњој ана-ли-зи ва-шинг-тон-ског Ин-сти-ту-та за стра-те-шке сту-ди-је.

## ОБРУЧ СПОЉА, ВИРУС ИЗНУТРА

Зна-ци ко-ји ука-зу-ју да се ушло у но-ву фа-зу ре-а-ли-за-ци-је та-кве аме-рич-ке ве-ли-ке ге-о-стра-те-шке игре број-ни су и не-дво-сми-сле-ни. До-га-ђај ме-ђаш је сва-ка-ко 11. сеп-тем-бар 2001 – тра-же-ни, мо-жда и про-из-ве-де-ни, шо-кант-ни по-вод за аме-рич-ки вој-ни удар ве-ли-ких раз-ме-ра на Сред-њу Ази-ју. Ре-зул-тат су оку-па-ци-ја Ав-га-ни-ста-на и Ира-ка, али и ин-ста-ли-ра-ње ја-ких аме-рич-ких вој-них ба-за у го-то-во свим сред-њо-а-зиј-ским му-сли-ман-ским ре-пу-бли-ка-ма бив-шег СССР-а, укљу-чу-ју-ћи Ка-зах-стан, огром-ну зе-мљу бо-га-ту наф-том и дру-гим ре-сур-си-ма, али и зе-мљу у ко-јој су скон-цен-три-са-ни нај-зна-чај-ни-ји ру-ски ко-смо-ло-шки цен-три. Да-кле, Аме-ри-кан-ци су се вој-но уко-ре-ни-ли у оно-ме што ге-о-по-ли-тич-ки и вој-ни ана-ли-ти-ча-ри одав-но зо-ву „ме-ким тр-бу-хом Ру-си-је". Уз кон-цепт „ши-ре-ња НА-ТО-а на ис-ток", до са-мих гра-ни-ца Ру-си-је, то су чи-ње-ни-це од да-ле-ко-се-жне ва-жно-сти.

По-ред то-га, пр-стен „обо-је-них ре-во-лу-ци-ја" – до-ка-за-но осми-шље-них, фи-нан-си-ра-них и во-ђе-них од стра-не САД – пот-пу-но је за-тво-рио ју-жни лук оп-ко-ља-ва-ња Ру-си-је. Ва-шинг-тон са-да има ма-ри-о-нет-ске вла-де у не-ким за Ру-си-ју из-у-зет-но ва-жним су-сед-ним зе-мља-ма, по-пут Укра-ји-не и Гру-зи-је. Ју-жни лук ни-је са-мо по-ли-тич-ки по-ста-вљен: већ се ушло у ге-о-е-ко-ном-ски аспект опе-ра-ци-о-на-ли-за-ци-је, ства-ра-њем „пак-та ГУ-У-АМ" (Гру-зи-ја, Укра-ји-на, Уз-бе-ки-стан, Азер-беј-џан, Мол-да-ви-ја) с ци-љем да се обез-бе-де прав-ци екс-пло-а-та-ци-је ка-спиј-ске наф-те ми-мо Ру-си-је, чак про-тив Ру-си-је. САД не кри-ју да тај са-вез пра-ве с на-ме-ром да га пре-тво-ре и у вој-ни, под сво-јом стро-гом кон-тро-лом.

Бал-тич-ке ре-пу-бли-ке – Ле-то-ни-ја, Есто-ни-ја и Ли-тва-ни-ја – та-ко-ђе су спо-ља ор-га-ни-зо-ва-не као део обру-ча око Ру-си-је и мо-же-мо оче-ки-ва-ти да ће ода-тле при-ти-сак на Мо-скву, на раз-не на-чи-не, би-ти усло-жња-ван и по-ја-ча-ван. Зна-ча-јан део ка-пи-та-ла у бал-тич-ке ре-пу-бли-ке пре-се-ли-ли су „оли-гар-си" за ко-ји-ма је Ру-си-ја из-да-ла зва-нич-не по-тер-ни-це, на че-лу са Бо-ри-сом Бе-ре-зов-ским, ко-ји у При-бал-ти-ку чак про-мо-ви-ше фир-му мла-ђег бра-та са-да-шњег аме-рич-ког пред-сед-ни-ка. Сва-ко-ме иоле по-ли-тич-ки озбиљ-ном ја-сно је да тај но-вац не-ће би-ти уло-жен у ло-кал-не при-вре-де, ни-ти упо-тре-бљен у до-бро-твор-не свр-хе. Ка-ри-ка ко-ја у аме-рич-ком обру-чу око Ру-си-је за-сад не-до-ста-је, са европ-ске стра-не, очи-глед-но је Бе-ло-ру-си-ја. При-ти-сак на ту зе-мљу и ње-но др-жав-но ру-ко-вод-ство је дра-ма-тич-но по-ја-чан. Про-па-гант-на де-мо-ни-за-ци-ја бе-ло-ру-ског пред-сед-ни-ка Лу-ка-шен-ка уско-ро би мо-гла да над-ма-ши раз-ме-ре исте та-кве де-мо-ни-за-ци-је бив-шег срп-ског пред-сед-ни-ка Ми-ло-ше-ви-ћа. Ме-ђу-тим, Минск за са-да не од-сту-па – од-луч-но су пре-се-че-не све опе-ра-ци-је усме-ре-не на ор-га-ни-зо-ва-ње „обо-је-не ре-во-лу-ци-је" у Бе-ло-ру-си-ји, али и до-не-те пре-крет-нич-ке раз-вој-не од-лу-ке у обла-сти за-шти-те на-ци-о-нал-не еко-но-ми-је и при-вре-де.

Нај-зад, и у са-мој Ру-си-ји ак-ти-ви-ра-на је и стра-те-ги-ја суб-вер-зи-је из-ну-тра, што би тре-ба-ло да ре-зул-ти-ра (ако не „обо-је-ном ре-во-лу-ци-јом") из-ба-ци-ва-њем Пу-ти-на из игре нај-ка-сни-је на пред-сед-нич-ким из-бо-ри-ма 2008. Та стра-те-ги-ја го-то-во у пот-пу-но-сти се за-сни-ва на оно-ме што је већ ви-ђе-но у Ср-би-ји 2000. го-ди-не, са-мо су ци-фре и раз-ме-ре усто-стру-че-не. Усле-дио је од-лу-чан од-го-вор Кре-мља, чак из-не-на-ђу-ју-ће отво-рен и ја-ван, ко-ји не оста-вља ни-ка-кве ди-ле-ме у по-гле-ду ре-ше-но-сти Мо-скве да се то-ме од-у-пре „свим ле-ги-тим-ним сред-ства-ма".

## ОД ПРЕДСЕДНИКА ДО КАНЦЕЛАРА, И НАТРАГ

Фи-гу-ра око ко-је ће се кон-цен-три-са-ти све на-пе-то-сти је, ви-ди-мо, ру-ски пред-сед-ник Вла-ди-мир Пу-тин, и дан-да-нас за-го-нет-ни „чо-век пре-о-кре-та", ко-ји је стро-по-шта-ну јељ-ци-нов-ску Ру-си-ју ус-пра-вио и по-вео пу-тем ста-би-ли-за-ци-је и опо-рав-ка. Сто-га је већ сад, прак-тич-но на по-ло-ви-ни Пу-ти-но-вог пред-сед-нич-ког

ман-да-та (пред-сед-нич-ки из-бо-ри су 2008!), по-кре-ну-та по-ли-тич-ка и про-па-ганд-но пси-хо-ло-шка опе-ра-ци-ја чи-ји је циљ да спре-чи са-да-шњег пр-вог чо-ве-ка Кре-мља да у бу-дућ-но-сти, у ма ко-јој фор-ми, за-др-жи ути-цај на кор-ми-ло ру-ске др-жа-ве. Апри-о-ри оп-ту-жу-ју-ће ли-ци-ти-ра-ње мо-гу-ћим кр-ше-њем ру-ског уста-ва, или „пре-прав-ком нај-ви-шег прав-ног ак-та пре-ма по-тре-ба-ма јед-ног чо-ве-ка" – што тра-је не-пре-кид-но од Но-ве го-ди-не – ци-ља упра-во на то да офи-ра и по-тро-ши све аду-те ко-је би Пу-тин, про-це-њу-је се, мо-гао упо-тре-би-ти. Исто-вре-ме-но, то из фо-ку-са јав-но-сти из-ме-шта суд-бин-ска пи-та-ња за ру-ски на-род и др-жа-ву, при-мо-ра-ва-ју-ћи Пу-ти-на да се усред ман-да-та „ба-ви со-бом и соп-стве-ним ста-ту-сом, као да је он ма чи-ме озбиљ-ним до-ве-ден у пи-та-ње". Та-ко-ђе, ра-ди се и о још три го-ди-не пред-сед-ни-ко-ва-ња то-ком ко-јих би Пу-ти-но-ва Ру-си-ја, уко-ли-ко се пред-сед-ни-ку оста-ве вре-ме и про-стор да се ба-ви сво-јим по-слом, мо-гла да-ле-ко да уз-на-пре-ду-је уз-ла-зним пу-та-ња-ма.

Да би пре-се-као све то и па-жњу јав-но-сти вра-тио на стра-те-шки ва-жна пи-та-ња, Вла-ди-мир Пу-тин је ја-сно из-ја-вио: не-ће ме-ња-ти устав и не-ће тра-жи-ти мо-гућ-ност да се кан-ди-ду-је за но-ви уза-стоп-ни пред-сед-нич-ки ман-дат. Уко-ли-ко же-ли да за-др-жи упра-вљач-ке ин-стру-мен-те у сво-јим ру-ка-ма, под сво-јом по-сред-ном или не-по-сред-ном кон-тро-лом, Пу-тин на рас-по-ла-га-њу има две мо-гућ-но-сти. Јед-на је устав-но ко-ри-го-ва-ње по-ли-тич-ког си-сте-ма Ру-си-је пре-ма кан-це-лар-ском мо-де-лу, чи-ме би у ру-ка-ма ја-ког пре-ми-је-ра би-ла скон-цен-три-са-на нај-ве-ћа власт, до-бар део оног „ко-ла-ча" ко-ји је са-да код пред-сед-ни-ка Ру-си-је. Пре-у-зи-ма-ју-ћи и фор-мал-но уло-гу ли-де-ра сво-је „пред-сед-нич-ке пар-ти-је", ко-ја и са-да има до-ми-на-ци-ју, Пу-тин би без про-бле-ма мо-гао да по-ста-не пре-ми-јер, кан-це-лар, и да ту оста-не све док ужи-ва од-го-ва-ра-ју-ћу по-др-шку у би-рач-ком те-лу. Пре-се-лио би глав-ни цен-тар мо-ћи на дру-гу адре-су и на-ста-вио да упра-вља Ру-си-јом. Дру-га мо-гућ-ност, ко-ја ис-кљу-чу-је устав-не мо-ди-фи-ка-ци-је по-ли-тич-ког си-сте-ма, је-сте да Пу-тин сво-јим ауто-ри-те-том по-мог-не не-ком свом бли-ском са-рад-ни-ку да по-бе-ди на пред-сед-нич-ким из-бо-ри-ма, а да он, фор-мал-но на ме-сту (на при-мер) пред-сед-ни-ка Ду-ме, на-ста-ви да вла-да из сен-ке. Устав му до-пу-шта мо-гућ-ност да се по-сле јед-ног ман-да-та па-у-зе по-но-во кан-ди-ду-је и вра-ти на ме-сто пред-сед-ни-ка. По-сто-је и не-ке раз-ра-де ко-је под-ра-зу-ме-ва-ју рас-пи-си-ва-ње ван-ред-них из-бо-ра с пред-у-ми-шља-јем да они не ус-пе-ју, због про-пи-са-не из-ла-зно-сти пре-ко 50 од-сто, чи-ме би се отво-рио ма-не-вар-ски про-стор да се Пу-тин, на-кон те си-му-ли-ра-не па-у-зе, кан-ди-ду-је на пр-вим пра-вим из-бо-ри-ма, да-кле од-мах.

„НАШИ" ЗА ЊИХОВЕ

От-куд тврд-ње да је у Ру-си-ји ак-ти-ви-ран исти мо-дел „обо-је-не ре-во-лу-ци-је" ка-као је па-тен-ти-ран у Ср-би-ји, а по-том при-ме-њен у Гру-зи-ји, Укра-ји-ни и дру-где? Мно-ге чи-ње-ни-це, чак и ако се не по-ре-ђа-ју пра-вил-ним ре-до-сле-дом, ја-сно ука-зу-ју на то. Сам Пу-тин, али и кључ-ни зва-нич-ни-ци слу-жби без-бед-но-сти, отво-ре-но су упо-зо-ри-ли да „гру-зиј-ског и укра-јин-ског сце-на-ри-ја" у Ру-си-ји не-ће би-ти. У при-лог то-ме је и иступ ди-рек-то-ра Фе-де-рал-не слу-жбе без-бед-но-сти у пар-ла-мен-ту, ка-да је обе-ло-да-нио спи-сак „не-вла-ди-них ор-га-ни-за-ци-ја" ко-је су фи-нан-си-ра-не из ино-стран-ства са суб-вер-зив-ним ци-ље-ви-ма и об-ја-снио ка-ко мре-жа НВО при-кри-ва за-пра-во про-фе-си-о-нал-не стра-не аген-ту-ре. То ни-је би-ла по-ли-тич-ка не-го по-ли-циј-ска тврд-ња, пот-кре-пље-на не-по-бит-ним до-ка-зи-ма. Убр-зо је за-ко-ном за-бра-ње-но де-ло-ва-ње та-квих НВО, фи-нан-си-ра-них из ино-стран-ства с по-ли-тич-ким ци-ље-ви-ма, а све оне су оба-ве-за-не да при-ја-ве сво-је из-во-ре фи-нан-си-ра-ња.

У фе-бру-а-ру ове го-ди-не, уз ти-хи бла-го-слов пред-сед-ни-ка, из-гле-да и уз тај-ну тех-нич-ку по-моћ ње-го-ве ад-ми-ни-стра-ци-је, фор-ми-ран је и омла-дин-ски отаџ-бин-ски по-крет „На-ши", у чи-јем вођ-ству су сту-ден-ти елит-них ру-ских обра-зов-них ин-сти-ту-ци-ја и вр-хун-ски ру-ски ин-те-лек-ту-ал-ци ге-не-ра-ци-је ко-ја до-ла-зи. По-крет је по-ста-вљен као „сте-пе-ник ка ин-те-гра-ци-ји ели-те у зе-мљи". „Же-ли-мо да из-вр-ши-мо ка-дров-ску ре-во-лу-ци-ју", из-ја-ви-ли су пред-вод-ни-ци по-кре-та. „Тре-ба да бу-де-мо спрем-ни да у на-ред-них де-сет го-ди-на пре-у-зме-мо упра-вља-ње зе-мљом и за-ме-ни-мо оне ко-ји су у то-ме има-ли не-у-спе-хе, оне ко-ји су зе-мљу пре-пу-сти-ли на ми-лост и не-ми-лост ди-вљач-кој при-ва-ти-за-ци-ји и стран-ци-ма. Во-ђе-ни смо без-у-слов-ним па-три-о-ти-змом, па-три-о-ти-змом по сва-ку це-ну. Ру-ски на-род мо-ра да се опо-ра-ви, а Ру-си-ја да по-вра-ти сво-ју ве-ли-чи-ну и са-мо-по-што-ва-ње." По-ред све-га то-га, по-крет „На-ши" – тврдe по-зна-ва-о-ци – мо-гао би да има из-у-зет-но ва-жну уло-гу па-ри-ра-ња у слу-ча-ју да „стра-ни фак-тор по-ку-ша у Ру-си-ји да на-пра-ви ма-ри-о-нет-ску омла-дин-ску ор-га-ни-за-ци-ју ка-ква је био ‚От-пор' у Ср-би-ји, пред-во-ђе-ну шко-ло-ва-ним аген-ти-ма истог тог стра-ног фак-то-ра".

ФРОНТОВИ И МОЋИ

За све то вре-ме, Пу-тин ти-хо, так-тич-но и од-ме-ре-но, али вр-ло пре-ци-зно спро-во-ди сво-ју стра-те-ги-ју ру-ског уну-тра-шњег пре-по-ро-да, по-чев од при-вред-ног и фи-нан-сиј-ског, а на спољ-но-по-ли-тич-ком пла-ну стра-те-ги-ју ко-ја ци-ља на ства-ра-ње но-ве свет-ске рав-но-те-же и мул-ти-по-лар-ног све-та. При том, што ни-ка-ко не успе-ва-ју да схва-те ње-го-ви опо-нен-ти из „па-три-от-ског бло-ка”, он стро-го од-ме-ра-ва сво-ју и сна-гу ру-ске др-жа-ве, па-зе-ћи да ни у јед-ном тре-нут-ку не-ма отво-ре-но фрон-то-ва ви-ше не-го што мо-же да по-кри-је.

Про-це-си ру-ске „уну-тар-ње гло-ба-ли-за-ци-је”, укруп-ња-ва-ња у стра-те-шким при-вред-ним сек-то-ри-ма и ства-ра-ња ру-ских ме-га-кор-по-ра-ци-ја ко-је су-пер-и-ор-но ула-зе у ме-ђу-на-род-ну утак-ми-цу, на-ста-вља се. Хап-ше-њем по-зна-тог оли-гар-ха је-врej-ског по-ре-кла Ми-ха-и-ла Хо-дор-ков-ског ру-ска власт је у по-след-њи час спре-чи-ла да нај-ве-ћу ру-ску нафт-ну ком-па-ни-ју, као и ве-ли-ки део ру-ских из-во-ра наф-те, пре-у-зму Аме-ри-кан-ци. Та аме-рич-ка „ку-по-ви-на” би-ла је већ „го-то-ва ствар”. Та-ко-ђе, на-ста-вља се и ру-ски еко-ном-ски раст по сто-па-ма ко-је су свет-ски ре-корд већ пет го-ди-на. Гу-бер-на-тор-ски си-стем под кон-тро-лом цен-трал-не вла-сти, оче-вид-но, по-чео је да да-је ре-зул-та-те и до-вео до ја-сне кон-со-ли-да-ци-је др-жав-них струк-ту-ра на огром-ном ру-ском про-сто-ру. „Ру-си-ја, по-сле два-де-сет не-ве-ро-ват-них го-ди-на, опет ли-чи на озбиљ-ну др-жа-ву. Ве-ли-ки про-бле-ми – де-мо-граф-ска им-пло-зи-ја је ме-ђу њи-ма да-ле-ко нај-ве-ћи – и да-ље су ту, али се зе-мља, за-у-ста-вив-ши про-па-да-ње, нај-зад окре-ну-ла пу-те-ви-ма ре-ша-ва-ња”, бе-ле-жи Мајкл Брос, на-кон не-дав-ног по-врат-ка из Ру-си-је.

## КА МУЛТИПОЛАРНОМ СВЕТУ

На спољ-но-по-ли-тич-ком пла-ну мо-жда је још ја-сни-ји сми-сао Пу-ти-но-ве

од-ме-ре-но-сти, од-но-сно кон-цеп-та нео-тва-ра-ња пре-ви-ше фрон-то-ва исто-вре-ме-но и ку-по-ва-ња вре-ме-на нео-п-ход-ног Ру-си-ји за опо-ра-вак. Ме-ђу-тим, то не зна-чи да Пу-тин су-ви-ше окле-ва или да лу-та у сво-јој основ-ној ори-јен-та-ци-ји – опре-де-ље-њу за ства-ра-ње мул-ти-по-лар-ног све-та и по-вра-так Ру-си-је на ме-сто ко-је јој при-па-да. Јул-ски ус-клик па-ри-ског *Мон-да* – „Ру-си-ја, Фран-цу-ска и Не-мач-ка об-ја-вљу-ју је-дин-стве-ни фронт" – ни-је, да-кле, ни слу-ча-јан ни пре-те-ран. Не-ке дру-ге углед-не но-ви-не, по-пут
*Фи-га-роа*
, би-ле су још тврђе у по-зи-тив-ним оце-на-ма са-ми-та „осо-ви-не Па-риз–Бер-лин–Мо-сква" (Ши-рак, Шре-дер, Пу-тин), одр-жа-ном у ру-ском ле-то-ва-ли-шту Све-тло-горск, не-да-ле-ко од Ка-ли-њин-гра-да, ва-жне ру-ске ен-кла-ве на оба-ли Бал-тич-ког мо-ра.

„Пред на-ма је уоб-ли-че-ње па-не-вроп-ског и евро-а-зиј-ског стра-те-шког про-сто-ра, од Атлан-ти-ка до Ура-ла и Вла-ди-во-сто-ка. Обрис ства-ра-ња ‚ве-ли-ке Евро-пе', или ‚европ-ске Евро-а-зи-је', ко-ја би би-ла пре-су-дан ко-рак ка ства-ра-њу струк-ту-ре мул-ти-ла-те-рал-ног све-та, спа-со-но-сне оп-ци-је за све, укљу-чу-ју-ћи и са-ме САД, ко-је се опа-сно по-ви-ја-ју под пре-у-зе-тим бре-ме-ном без пре-се-да-на", оце-ни-ли су европ-ски ана-ли-ти-ча-ри. „Та-кав стра-те-шки про-стор био би не са-мо па-ра-лел-ни не-го и су-штин-ски опо-зи-ци-о-ни уни-по-лар-ном аме-рич-ком гло-бал-ном хе-ге-мо-ни-зму." Фран-цу-ски пред-сед-ник Ши-рак из-ја-вио је: „ЕУ и Ру-си-ја, од-но-сно њи-хо-ви ме-ђу-соб-ни брат-ски од-но-си и стра-те-шка са-рад-ња, да-нас су кључ-ни еле-мент свет-ске рав-но-те-же." Пу-тин и Шре-дер су се из-ја-сни-ли исто, с тим што је Пу-ти-нов тон био нај-у-здр-жа-ни-ји. Чак и ако су Ши-рак по-сле сло-ма на ре-фе-рен-ду-му о европ-ском уста-ву, а Шре-дер пред пар-ла-мен-тар-не из-бо-ре има-ли уну-тра-шњо-по-ли-тич-ке раз-ло-ге за ова-кве ис-ту-пе, из-го-во-ре-не су ре-чи ко-је не мо-гу би-ти при-год-не, ни слу-чај-не, ре-чи по-сле ко-јих ства-ри ни-су исте. У Све-тло-гор-ску је по-стиг-ну-та пот-пу-на са-гла-сност три кључ-не европ-ске зе-мље и о ва-жним ме-ђу-на-род-но-по-ли-тич-ким пи-та-њи-ма, и то на по-зи-ци-ја-ма су-прот-ста-вље-ним зва-нич-ном ста-ву САД. На при-мер, европ-ска трој-ка са-оп-шта-ва да „Иран има пра-ва да ко-ри-сти ну-кле-ар-ну енер-ги-ју у ми-ро-љу-би-ве свр-хе", што пот-пу-но од-у-да-ра од аме-рич-ког ко-ри-шће-ња тог пи-та-ња као по-во-да за но-во опа-сно „звец-ка-ње оруж-јем". Слич-но је и са пи-та-њи-ма ре-фор-ме УН, по-зи-ци-је Ки-не, уго-во-ра из Кјо-та, ре-ше-ња про-бле-ма ка-та-стро-фал-ног си-ро-ма-штва.

Убр-зо на-кон овог са-ми-та, пот-пи-сан је и уго-вор о ме-га-про-јек-ту из-град-ње га-со-во-да ко-ји ће се про-сти-ра-ти дном Бал-тич-ког мо-ра и Ру-си-ју по-ве-за-ти не-по-сред-но са Не-мач-ком и За-пад-ном Евро-пом, за-о-би-ла-зе-ћи и у зна-чај-ној ме-ри обе-сна-жу-ју-ћи опи-са-ни аме-рич-ки „обруч око Ру-си-је". Јер, да под-се-ти-мо, Не-мач-ка је да-ле-ко нај-ва-жни-ји ру-ски спољ-но-тр-го-вин-ски парт-нер, са го-ди-шњим ни-во-ом раз-ме-не од бли-зу 32 ми-ли-јар-де евра. И, да не бу-де за-бу-не, Пу-ти-но-во об-ја-вљи-ва-ње да је „отво-рио вра-та дво-кон-ти-нен-тал-не Ру-си-је за па-не-вроп-ски

стра-те-шки про-је-кат” не зна-чи да се он упу-стио у „отво-ре-ни стра-те-шки су-коб са САД” или да се за-тво-рио за ве-ли-ке ино-стра-не ин-ве-сти-ци-је. Пу-тин, на-и-ме, још др-жи пру-же-ну ру-ку са-рад-ње, што се ви-ди и по са-др-жа-ју „енер-гет-ског пак-та” ко-ји је Мо-сква по-ну-ди-ла као „исто-риј-ски спо-ра-зум Ис-ток–За-пад”. Основ-ни сми-сао те по-ну-де је: „Ру-си-ја се за-ла-же за про-на-ла-же-ње рав-но-те-же ин-те-ре-са ме-ђу др-жа-ва-ма, укљу-чу-ју-ћи и рав-но-те-жу ин-те-ре-са зе-ма-ља по-тро-ша-ча и зе-ма-ља про-из-во-ђа-ча енер-ги-је... Ру-си-ја је спрем-на да рас-по-ла-жу-ћи сво-јим енер-го-ре-сур-си-ма бу-де основ-ни га-рант енер-гет-ске без-бед-но-сти све-та, али ап-со-лут-но од-би-ја уло-гу си-ро-вин-ског при-реп-ка гло-бал-не еко-но-ми-је... У ове стра-те-шке раз-го-во-ре Ру-си-ја не ула-зи се-бич-но и уско-гру-до, али ни-је спрем-на ни да при-хва-ти та-кав при-ступ дру-гих... Та-ко-ђе, Ру-си-ја од-луч-но од-би-ја све при-ти-ске, зва-нич-не и не-зва-нич-не, усме-ре-не ка оспо-ра-ва-њу пра-ва др-жа-ва да упра-вља-ју соп-стве-ним ре-сур-си-ма и на-сто-ја-њу да се из-ну-ди из-ме-шта-ње тог упра-вља-ња у ино-стра-не цен-тре...”

## НЕПОМЕРЉИВА ГРАНИЦА

Ка-ко тај са-мо-све-сни и урав-но-те-же-ни при-ступ Мо-скве функ-ци-о-ни-ше ви-де-ло се ве-о-ма до-бро и то-ком ле-то-шње по-се-те ки-не-ског пред-сед-ни-ка Ху Ђин-та-оа Ру-си-ји. Ли-дер нај-мно-го-људ-ни-је зе-мље све-та и (уз Ру-си-ју) нај-ек-спан-зив-ни-је еко-но-ми-је на пла-не-ти до-пу-то-вао је с пр-вен-стве-ном на-ме-ром да код Пу-ти-на из-дej-ству-је уплив ки-не-ског ка-пи-та-ла у ру-ску енер-ге-ти-ку, пре све-га у Си-би-ру, то јест да ки-не-ским ком-па-ни-ја-ма омо-гу-ћи су-вла-сни-штво над си-бир-ским из-во-ри-шти-ма енер-ги-је. Ки-не-зи на-сто-је да обез-бе-де при-мат над Ја-па-ном у ко-ри-шће-њу бу-ду-ћег па-ци-фич-ког наф-то-во-да, као и да фор-ми-ра-ју др-жав-не нафт-не ре-зер-ве ка-кве има-ју САД, ре-зер-ве чи-је би по-пу-ња-ва-ње би-ло обез-бе-ђе-но из Ру-си-је. С тим на уму, Пе-кинг је фор-ми-рао и пр-ву ки-не-ску при-ват-ну нафт-ну ком-па-ни-ју „Чањ-лањ”. Ме-ђу-тим, Пу-тин је и том при-ли-ком, као и то-ком по-се-те Пе-кин-гу 2004, из-бе-гао да пот-пи-ше ма ка-кве уго-во-ре ко-ји би Ру-си-ју ли-ши-ли су-ве-ре-ни-те-та над соп-стве-ним енер-го-ре-сур-си-ма. У исто вре-ме, га-ран-то-вао је Ки-ни ре-дов-ност и ко-рект-ност снаб-де-ва-ња наф-том и га-сом, лич-но уче-ство-вао у за-јед-нич-ким ру-ско-ки-не-ским вој-ним ма-не-ври-ма – одр-жа-ним пр-ви пут у исто-ри-ји, са ве-о-ма за-ни-мљи-вим „так-тич-ким прет-по-став-ка-ма” – и омо-гу-ћио под по-вољ-ним усло-ви-ма но-ве тран-сфе-ре ви-со-ке

ру-ске вој-не тех-но-ло-ги-је ју-жном су-се-ду-ко-ло-су. Иако „ни-је Ки-не-зе пу-стио у Си-бир", Пу-тин је учвр-стио азиј-ску без-бед-но-сну „гру-пу Шан-гај" – чи-ја су око-сни-ца упра-во Ру-си-ја и Ки-на – али и јав-но по-ну-дио при-кљу-че-ње Ин-ди-ји, Ира-ну и Па-ки-ста-ну.

За крај, да би-смо ва-ља-но илу-стро-ва-ли о ка-квој је по-ну-ди реч, ево ре-чи Збиг-ње-ва Бже-жин-ског, си-ве еми-нен-ци-је аме-рич-ке ге-о-по-ли-ти-ке и гло-ба-ли-стич-ке док-три-не САД:

„Ствар-но за-стра-шу-ју-ћа ко-а-ли-ци-ја ко-ја би мо-гла угро-зи-ти аме-рич-ку пре-власт, по мом ми-шље-њу, ни-је мо-гу-ћа уко-ли-ко САД не бу-ду трај-но глу-по по-сту-па-ле. (...) Уко-ли-ко би, ме-ђу-тим, у не-ки об-лик ко-а-ли-ци-је про-тив нас ус-пе-ли удру-жи-ти Ки-ну, Ру-си-ју, Иран, да оста-ле и не спо-ми-њем, на-ша би по-зи-ци-ја за-и-ста би-ла угро-же-на. Али, глав-ном и ве-ро-ват-ни-јом прет-њом ми се чи-ни аме-рич-ки умор, не-за-ин-те-ре-со-ва-ност, не-до-ста-так стра-те-шке ви-зи-је ко-ји би за по-сле-ди-цу имао про-гре-сив-ну фраг-мен-та-ци-ју гло-бал-не са-рад-ње, као и фраг-мен-та-ци-ју гло-бал-не ста-бил-но-сти." **<**

** Аутор је ка-над-ски ге-о-по-ли-ти-чар сло-вен-ског по-ре-кла, жи-ви и ра-ди у То-рон-ту*

(Октобар 2005)